LIBRIS | We know books

Această traducere este publicată
cu sprijinul financiar acordat de NORLA.

NORLA
NORWEGIAN LITERATURE ABROAD

NINA LYKKE

DIN CAUZE NATURALE

ROMAN CU MEDICI

Traducere din norvegiană și note de
IVONA BERCEANU

HUMANITAS fiction

LIBRIS | We know books

1

Nimeni nu cunoaște curenții de adâncime ai populației așa cum îi știe un medic de familie. M-am confruntat cu de toate: fără glucoză, fără lactoză, fără zahăr, chestiuni dezbătute pe internet și la fiecare al doilea articol de fond din ziare, care îi fac pe oamenii sănătoși să creadă că, dacă încetează să consume pâine sau brânză, totul se va rezolva. Cei de vârstă medie nu înțeleg de ce sunt tot timpul obosiți. „Pentru că începeți să îmbătrâniți", le zic eu, dar ei cred că treaba asta cu îmbătrânirea nu se aplică în cazul lor, așa cum nici moartea nu se aplică în cazul lor. Li se pare firesc ca trupul să le funcționeze fără să scârțâie din încheieturi și sunt surprinși în ziua în care el, corpul, nu mai răspunde comenzilor la fel ca înainte. Ziua în care materiile fecale refuză să iasă, somnul refuză să vină sau mușchii nu vor să coopereze. „Patruzeci și șapte nu înseamnă că ești bătrân", spune pacientul în vârstă de patruzeci și șapte de ani. „Ba da", îi zic eu, „la patruzeci și șapte de ani ești destul de bătrân ca organismul să nu mai funcționeze ca înainte". Dar ei nu vor să accepte una ca asta. Așa că își văd de viața lor la fel ca până atunci, apoi își cumpără un anumit tip de suc sau de pulbere verde de pe internet, sau găsesc o dovadă că sunt alergici la ceva sau prezintă intoleranță la vreun fel de mâncare, astfel încât să-și poată continua viața în același mod. Totul se

LIBRIS | We know books

rezumă atunci la a bea acel suc, la a consuma acea pulbere, la eliminarea vreunui aliment de bază din dietă sau la a se feri de orice tip de blană.

Nu ascultă de mine când le spun că trebuie să se calmeze, să se mulțumească totuși cu situația dată, să mănânce variat și să facă mișcare, în ordinea aceasta. Mi-e lehamite să repet aceleași lucruri, și lor le este lehamite să le tot audă, dar acesta este adevărul, iar adevărul este plictisitor.

E vineri dimineață, ora opt fără cinci. În cinci minute începe distracția. „Trimiteți dușmanul înăuntru", cum obișnuiește să spună un coleg al meu. Și chiar și acum, după atâția ani de practică, obișnuiesc să stau la biroul din policlinică, la etajul al treilea dintr-un fost bloc din piațeta Solli, și, dintr-odată, nu înțeleg de ce sunt oameni afară care așteaptă să intre în cabinetul meu. Și-au luat liber de la muncă să vină încoace. Dar oare de ce? Am mintea goală și liniștită. Pe birou se află niște hârtii, un monitor, lângă el, un stetoscop, undeva mai departe e un fel de mașinărie mare pe roți, dar la ce bun toate acestea, toate lucrurile astea, și ce ar trebui să se întâmple aici? La ce se așteaptă lumea? De ce mă aflu aici? În partea stângă e fereastra, în spatele meu, biblioteca, plină cu reviste și cărți; în mijlocul peretelui din fața mea, planșe cu reprezentările corpului omenesc – totul arată ca biroul unui medic, dar unde este medicul? Doar eu sunt aici. Unde sunt adulții, și cum am aterizat eu în locul ăsta? Trebuie să fie o neînțelegere la mijloc. Poate că nu-mi rămâne decât să plec. Să mă prefac că merg la baie, să mă furișez pe lângă cei care așteaptă afară și să dispar.

Dar apoi lumea începe să pătrundă în punctul meu focal și eu străbat cabinetul și deschid ușa, invit primul pacient al zilei, evident că asta fac, reiau fluxul obișnuit al lucrurilor, și în câteva minute deja sunt echipată cu o mănușă pe care

o ung cu gel, iar în fața mea, pe masa de consultații, se află un bărbat întins pe o parte, cu pantalonii dați jos până la genunchi și cu spatele alb întors către mine, iar când îi îndepărtez șuncile, văd și miros că el nu s-a șters cum trebuie, mda, de fapt nu s-a șters *deloc,* după cea mai recentă vizită la toaletă, chiar dacă știa că urmează să vină la doctor din cauza hemoroizilor și a mâncărimilor anale, și totuși nu am nici o problemă să mă comport cu profesionalism și să pun diagnosticul de hemoroizi, după care, cu calm, să introduc un deget și să-i palpez rectul și prostata, dacă tot sunt acolo, apoi să-mi retrag degetul, să arunc mănușile, să merg la chiuvetă și să execut o spălare strașnică, aproape chirurgicală, a mâinilor, și pe urmă să dau cu trei fâșuri de soluție antibacteriană.

— Sper că e în regulă dacă deschid geamul, îi spun. Trebuie să aerisesc puțin aici.

Între timp el s-a îmbrăcat. Iată-l acum șezând pe scaun în fața mea, și pare un cetățean obișnuit, cu formațiuni alb-roșii înconjurându-i rectul nespălat, ascunse din nou în perechea lui de pantaloni călcați la dungă.

— Îmi cer scuze, dar nu am curajul să mă șterg ca lumea, îmi este atât de frică să nu se spargă.

— E în regulă.

„Nu, nu este în regulă", îl aud pe Tore zicând.

Tore e un schelet de om în mărime naturală care se află în colț, între chiuvetă și ușă. Este făcut din plastic, fiind singurul martor care vede ce se petrece aici. Când l-am cumpărat, i-am pus în glumă o pălărie neagră pe cap; asta s-a întâmplat pe vremea în care mă preocupau asemenea lucruri, cum ar fi rolul umorului în relația dintre doctor și pacient și semnificația râsului în procesul de vindecare. Așa țineam noi morțiș pe vremea aceea: voiam să reformăm lumea și sistemul norvegian de sănătate și să privim pacientul în

LIBRIS | We know books

mod holistic, și bla, bla, bla. De asemenea, aveam convingerea că noi reprezentam o excepție, că eram ceva deosebit și că această clinică avea să devină ceva deosebit, și probabil că, la urma urmelor, această idee ne determină pe noi toți să ne trezim dimineața – convingerea fermă că noi suntem speciali și constituim excepția.

„Nu este în regulă. Chiar deloc", continuă Tore, „ar fi putut să umezească hârtia igienică și s-ar fi putut spăla cu grijă. Există multe posibilități. Ar fi putut să-și cumpere șervețele umede de la 7-Eleven și să se curețe cu ele înainte să vină aici. Dar el n-a făcut nimic din toate astea. Și dacă e în stare să-și vâre fundul puturos, plin de fecale proaspete, în fața unui om pe care nu-l cunoaște, atunci de ce altceva o mai fi capabil? Ce altceva ascunde, ce altceva mai dosește acest bărbat?"

Cât timp mă surprind pe mine turuindu-i despre mișcare, consum de lichide și fibre, încerc să ignor și vocea revoltată a lui Tore, și duhoarea care în urmă cu câteva minute a inundat încăperea și care persistă încă.

Pe durata studiilor, am lucrat ture suplimentare la un centru de îngrijiri medicale pentru bătrâni. Acolo, am învățat să separ lucrurile, și, după doar o săptămână, eram deja în stare să trec de la spălatul rahatului de pe corpurile pacienților și de pe pereți și de la împinsul cărucioarelor la mâncatul unei karbonada[1] la cantină. Mi-am clădit un scut impermeabil între aici și acolo, între mai demult și acum și, nu în ultimul rând, între mine și pacienți.

1. *Karbonadesmørbrød* este un fel de mâncare alcătuit din carne tocată prăjită, asemănătoare cu cea folosită pentru hamburgeri, dar așezată pe o felie de pâine cu margarină, peste care se pot pune castraveți, roșii, ardei sau salată. Există mai multe rețete pentru acest fel de mâncare popular în țările scandinave.

Acum nu mai suport nimic. De-a lungul anilor, totul s-a uzat și s-a slăbit, concomitent a început să scârțâie și capacitatea mea de a nu amesteca lucrurile, și acum trebuie să investesc energie în mod conștient în ceea ce, cu doar câțiva ani în urmă, mergea de la sine.

Încerc să-mi explic imaginile clare care își duc propria viață pe retina mea. Vorbesc despre supozitoare, introduc rețeta în sistem, dar imaginile continuă să se reverse, și situația se înrăutățește, devine imposibil de descris, îmi văd dinții care mușcă hemoroizi atât de tare, încât sângele și fecalele sar pe tavan. De unde vin toate astea? Nu am fost așa mai demult. M-am confruntat cu lucruri mult mai rele, am spart abcese care i-au stropit nu doar pe cei din apropiere, ci și peretele și tavanul. Am îngrijit răni deschise. Am văzut toate felurile de secreții produse de corpul uman și am simțit toate mirosurile pe care le emană, nu pot să mă las doborâtă de niște fecale. Dar scuturile nu mai sunt la fel de rezistente și totul parcă așteaptă să se reverse. Dacă nu mă adun, o să iasă cu scandal, ceea ce înseamnă că nu voi mai rămâne aici, și atunci ce se va alege de mine? Nu mi-au mai rămas decât acest birou și această uniformă.

„Stai calmă", îmi reamintește Tore. „Chiar dacă scandalul a avut deja loc."

„Dar nu *aici*", îi răspund. „*Aici* încă nu s-a întâmplat nimic."

Bărbatul cu hemoroizi pleacă. Îmi actualizez jurnalul, deschid ușa și strig numele următorului pacient. Dar singurul care așteaptă pe coridor este un bărbat cu ochelari și coadă de cal, și el scutură din cap. Mă uit în sus și în jos pe coridor, mă duc inclusiv în sala mare de așteptare și rostesc numele acolo, dar nimeni nu-și ridică privirea din telefonul mobil.

Chiar când sunt pe punctul de a intra în cabinet, Bărbatul cu Coadă de Cal se uită întrebător la mine, iar în ochii

LIBRIS | We know books

lui mi se pare că întrezăresc întrebarea: „Pot să intru eu în cabinet, dacă pacientul dinaintea mea nu și-a făcut apariția?“ „Nu, nu poți să intri“, îi comunic eu în tăcere, prin expresia feței. „Acum voi avea o scurtă și binemeritată pauză.“

Odinioară, l-aș fi chemat în cabinet. Ca să lucrez în avans, ca să țin situația sub control și să fiu eficientă, îi expediam unul câte unul. Dar, recent, am descoperit că, indiferent cât de repede aș fi lucrat și câți pacienți aș fi consultat, nu conta. Numărul pacienților creștea, de parcă ar fi curs de la robinet. Întotdeauna veneau alți pacienți, iar și iar. Nu se terminau niciodată.

Mă așez la birou și mă uit în gol. „Este în regulă“, mă gândesc eu, „trebuie să mă liniștesc în aceste momente libere din timpul zilei, este important să...“, dar apoi vibrează telefonul și îmi amintesc că a vibrat și atunci când eram cu degetele în Bărbatul cu Hemoroizi.

Pe ecran este un șir de mesaje necitite. Majoritatea sunt de la Bjørn.

Ce mai faci? De ce nu răspunzi?

Nu-i răspund nici la mesajul acesta, așa cum n-am făcut-o nici la cele de ieri. Sau de astă-noapte, după câte se pare, pentru că, atunci când derulez aplicațiile de pe telefon, văd că mi-a trimis mai multe mesaje, și la miezul nopții, și pe la ora trei-patru dimineața.

Aceasta este noua mea tactică: nu-i răspund nici la mesaje, nici la apeluri. Am reușit să fac asta de ieri după-amiază, când stăteam ca de obicei cu degetele mari în dreptul ecranului telefonului mobil. Dar apoi cuvintele au refuzat să apară. Ce puteam să-i scriu, cine se afla de partea cealaltă a ecranului și aștepta răspunsul meu? Și ce rost aveau toate astea?

„Lasă-i să aștepte“, m-am gândit eu și am pus telefonul în bibliotecă. „Oricum asta fac.“

Cu fiecare oră care trecea fără ca eu să răspund la mesaj, mă simțeam tot mai liniștită, și acum mă enervează că a trebuit să trăiesc în această lume mai mult de o jumătate de secol ca să înțeleg că lucrul cel mai bun și mai eficient este să nu spun nimic și să nu fac nimic.

„Dar în momentul ăsta nu mai poți da înapoi“, spune Tore, care vrea să continui lupta și cu Aksel, care este acasă, în Grenda, și cu Bjørn, care a fost chemat acasă, la soția lui, în Fredrikstad, și cu Gro, care a vorbit cu Aksel de mai multe ori, așa cum mi-a spus și mie, printre picățele, în mesajele pe care mi le-a trimis și la care eu am încetat să-i mai răspund.

„Am impresia că nu-i merge prea bine“, mi-a spus Gro ieri, exact așa cum obișnuia să-mi spună despre fostul soț. Și apoi: „Chiar are nevoie de cineva cu care să vorbească“. Această explicație femeiască, veche de milioane de ani, care poate fi folosită ca să exprimi orice: „El are nevoie de mine“.

Parcă o și văd, fosta mea vecină și tovarășă cu care beam câte un păhărel, singură în vila ei imensă, și iată-l acolo și pe Aksel, singurel în căsuța noastră, și primul lucru pe care mi-l amintesc este felul în care se îndrepta de spate de fiecare dată când Aksel intra în bucătărie, acolo unde obișnuiam să stăm. Nu cred că o făcea în mod conștient, pentru că, dacă și-ar fi dat seama ce face, atunci și-ar fi ascuns mai bine intențiile.

„Cum te-ai gândit să procedezi în situația asta?“ mă întreabă Tore.

„În care situație?“

„În situația asta în care Gro poate doarme chiar lângă Aksel, în acel pat din care ai plătit și tu jumătate și pe care și tu l-ai cărat pe scări în sus.“

„Nu știu. Nu prea am un instinct al competiției. Dacă dă foametea peste noi, sigur o mierlesc prima.“

„Trebuie să acționezi înainte de a fi prea târziu.“

LIBRIS We know books

„Ce-i de făcut? Lucrurile trebuie să-și urmeze cursul. Dacă fac ceva acum, înrăutățesc totul. Aș crea o tensiune care îi va face pe cei doi să se aprindă și mai tare.

Nu trebuie decât să aștept. Iată-i cum stau acolo, fiecare în casa lui, părăsiți de soț, respectiv de soție. S-a potrivit cum nu se poate mai bine. Zarurile au fost aruncate. Cu același aplomb cu care condamnă toate legăturile amoroase ferite vederii, lumea va aplauda din toată inima și va accepta ceea ce le este scris în cărți celor doi.

Și ce dacă?

„Dar cu Bjørn?" mă zgândăre Tore, în continuare nemulțumit că nu reacționez. „Cum rămâne cu Bjørn?"

Bjørn este în Fredrikstad, s-a întors la Linda, iubita lui. Ceea ce demonstrează că dependența este mai presus de toate. Cea mai puternică nevoie este aceea de supunere, de a avea conexiuni. După Războiul Civil din America, mulți dintre sclavi au refuzat să părăsească plantațiile, lucru deloc surprinzător. În schimb, într-adevăr surprinzător este faptul că atât de mulți au îndrăznit să încerce lucruri noi și poate chiar mai rele decât cunoscuseră vreodată.

Multe mesaje sunt de la Aksel. *Nici nu pot să mă uit la hainele tale care atârnă în dulap*, scrie el. Și Aksel s-a trezit devreme, și mă calmează când știu că se ambalează, pe măsură ce scrie mesaje unul după altul. *Nu mai pot să le suport aici, le-am băgat în saci de gunoi și le-am dus în garaj. Poți să vii să le iei când vrei, numai să nu intri în casă.*

Îmi dau seama că acum casa e a lui, și ideea asta nici măcar nu-mi face pulsul să crească. Toți anii aceia în care am locuit în casa din Grenda, făcând curățenie și renovând, amenajând podul și pivnița, și acum iată-mă aici, după ce i-am dat lui totul. Evident, cu o clauză care prevede că Aksel le va lăsa casa moștenire fetelor noastre și că

nu poate s-o ipotecheze pentru nici un fel de împrumut, nici măcar pentru o coroană, fără să aibă acceptul lor, dar totuși...

Dacă stai complet nemișcat și pasiv îndeajuns de mult timp, lucrurile încep să se petreacă de la sine și, în curând, mai intră un mesaj de la Aksel, chiar dacă, după câte se pare, el se află la serviciu acum, și iată că se ivește la orizont și amenințarea, îmbrăcând forma unei râme care se târăște afară din vizăuna ei și își întoarce capul spre lumină: *M-a sunat Ida ieri și m-a întrebat când mergem la Hvaler în vara asta.*

În traducere: „Curând, va trebui să vorbim cu fetele și să le spunem ce s-a întâmplat. Dacă tu nu vrei să preiei inițiativa, o preiau eu. Și atunci de la mine vor afla prima versiune".

Nici de data asta nu-i răspund. „Spune-le tu versiunea ta, Aksel. Oricum eu sunt scorpia."

Tore: „Dar, mai devreme sau mai târziu, tot va trebui să-i răspunzi, să discuți și să acționezi. Și când o să-ți vină rândul să relatezi ce s-a întâmplat, care va fi versiunea poveștii tale? Adică versiunea ta finală?"

Tore chicotește în felul lui tipic și apoi continuă pe un ton încurajator: „Că ți-ai găsit un iubit pentru că Aksel nu *te vedea*? Că ai fost infidelă deoarece Aksel era prea ocupat cu maratoanele? Asta s-a întâmplat? Sau faptul că ai inițiat această legătură cu Bjørn pentru că în ochii lui ai întrezărit imaginea aceea a ta de la vârsta de douăzeci și doi de ani? Pentru că îți este frică de moarte, pentru că nu avem decât o singură viață și că nu ne rămâne decât să..."

„Zât!"

„Sau pur și simplu pentru că te-ai plictisit? Starea aceasta de plictiseală de moarte este foarte răspândită, dar atunci când ne simțim astfel, ne zicem că situația este doar mai

LIBRIS | We know books

complicată, pentru a putea să o acceptăm și să trăim cu ea. Am omis ceva?"

Nu-i răspund, și Tore continuă: „Tu și Aksel ați fost fericiți împreună, nu-i așa? Îți amintești după-amiaza aceea de vară când copiii se jucau afară în curte sau alergau prin Grenda și voi stăteați în bucătărie și strângeați farfuriile după masă, era cald și tu erai îmbrăcată într-o rochie scurtă, și atunci ți-a dat jos chiloții și ai sărit pe blatul din bucătărie? O simplă privire era îndeajuns pentru Aksel pe vremea aceea, când îți vedea pulpele bronzate, și nici una, nici două, era deja în tine. Voi erați în bucătărie, iar vecinii și copiii mișunau pe afară; oricine ar fi putut să intre pe neașteptate – așa viață ați avut voi, și dacă v-ar fi prins cineva cu mâța-n sac, v-ar fi stârnit pofta și mai tare. Voi erați un cuplu care făcea sex pe blatul de lucru din bucătărie, în timp ce copiii se jucau în grădină. Apoi lăsați vasele murdare nespălate și urcați în dormitor, unde o mai făceați o dată. Uită-te la viața pe care ai avut-o și pe care ai luat-o ca pe ceva ce ți s-a cuvenit. Nu ai fost mulțumită?"

„Ba da, am fost mulțumită. Și nu am luat nimic de parcă mi s-ar fi cuvenit. Chiar din contră. Și cu toate astea, am trecut de la ideea că nu înțelegeam cum am ajuns aici la ideea că nu știu cum de am putut să rămân atât de mult în Grenda. Lucrul de care m-am temut că s-ar putea întâmpla odată, acum s-a întâmplat, și totuși, să locuiesc aici, să-mi desfac fotoliul IKEA și să-mi aștern patul seara mi se pare mai firesc decât orice am făcut vreodată în viață. Ca și când tot timpul acesta m-aș fi îndreptat înspre punctul unde mă aflu acum.

2

În prima noapte din această nouă eră, am zăcut trează pe masa de consultații, ascultând sunetul tramvaielor care soseau și plecau din stația Solli. Zdrăngănitul roților celui din urmă tramvai s-a auzit pe la ora unu și jumătate.

A doua zi, după ce mi-am terminat orele de consultații, am mers cu autobuzul până la IKEA și mi-am cumpărat un fotoliu extensibil. Tot de la IKEA mi-am cumpărat un coș imens de gunoi, și în el mi-am ascuns cearșaful, pilota și perna.

În a treia seară, m-a cuprins disperarea să discut cu cineva, cu oricine și despre orice. Am încercat să intru în vorbă cu femeia care face curățenie, am văzut-o apărând. Am întrebat-o despre viața ei privată și dacă are copii. În timp ce ea își vedea de treabă, eu mi-am băut cafeaua și m-am uitat la ea, ascultându-i răspunsurile la întrebările mele. Mi-a spus în engleză că are o fetiță de cinci ani pe care o cheamă Maria și care locuiește la bunicii ei, în Polonia. „Normal că îmi este dor de ea", mi-a mărturisit.

„N-o mai necăji", m-a îndemnat Tore. Atunci l-am auzit vorbind pentru prima dată, dar n-am reacționat la cuvintele lui pe moment, deoarece se întâmplaseră atât de multe alte lucruri. Mi s-a părut absolut firesc să vorbesc cu scheletul

de plastic montat într-un colț al cabinetului meu și să-i răspund, evident în tăcere, în sinea mea, însă o făceam de parcă m-aș fi conversat cu un om viu.

„Dar sunt curioasă să aflu mai multe despre viața polonezilor. Adeseori, sunt oameni educați, și mă întreb cum le este atunci când se află pe treapta de jos a societății norvegiene și lucrează la firme de curățenie și de mutări, sau ca zugravi, sau la rașchetat parchetul."

„Nu-i de-ajuns că îți face curat în cabinet, acum o mai și descoși."

„Dar uite că-mi răspunde!"

„Nu-ndrăznește să nu-ți răspundă! Doar este femeia de serviciu!"

„Orișicum, am fost bine intenționată când am vorbit cu ea, și m-am săturat să mă sondez pe mine însămi. Dacă faci introspecție o perioadă prea îndelungată, în scurt timp, nu-ți mai rămâne nimic. Îndărătul fiecărei suprafețe există mereu altceva, și apoi altceva, și nu se termină niciodată."

Locuiesc aici de aproape trei săptămâni deja. Fotoliul extensibil este foarte tare și mă doare tot corpul de la el, și în fiecare noapte mă trezesc aproximativ din oră în oră. Dar nu mă ridic din pat decât după ce e trecut de cinci, deoarece la ora patru este încă noapte și la ora cinci e dimineață, iar dacă ceasul arată patru și un sfert, mai trebuie să aștept până se face patru și jumătate. Mi s-a întâmplat să dau peste colegi și la ora aceea, și atunci m-am prefăcut că și eu sosisem devreme, doar că ajunsesem înaintea lor. Fără nici o altă explicație, fără alte scuze. „Niciodată să nu te plângi, niciodată să nu te explici. Doar privește persoana aceea cu un aer resemnat, prin care să exprimi următoarele: «Așa am ajuns: noi, medicii de familie, trebuie să lucrăm douăzeci și patru de ore!»"

— Încalci regulamentul general cu privire la orarul de lucru, mi-a reproșat o colegă într-o zi. Mereu ești prezentă! Te-ai mutat aici, sau ce?

— Da, i-am răspuns. M-am gândit că e mai bine așa. Ar trebui să ne resemnăm cu toții și să ne mutăm aici, împreună. Mai bine mai târziu decât niciodată.

Am chicotit amândouă. „Ha, ha, ha!"

Dacă ai ceva de ascuns, e mai bine să spui adevărul, atâta timp cât e posibil. Spune adevărul și vezi ce se întâmplă. Dar nimic nu s-a întâmplat. Colega mea doar a încuviințat și și-a văzut de drum.

S-a întâmplat chiar și să mă ușurez în chiuveta din cabinet. După aceea, obișnuiesc să împăturesc pilota și cearșaful și să le pun împreună cu perna, iar apoi strâng fotoliul extensibil și-l așez în colț. Beau apă, mă spăl pe dinți, deschid fereastra, deoarece oricine și-ar da seama imediat că a dormit cineva aici. Mai târziu, mă furișez până la cantină ca să beau cafea. Nu pornesc cafetiera, cel puțin nu în zilele de lucru, ci obișnuiesc să folosesc fierbătorul de apă, ca să-mi pregătesc cafea neagră instant. Mai demult obișnuiam să adaug lapte în cafea, dar am decis că laptele, la fel ca un pat moale, reprezintă un lux pe care nu mi-l merit. În plus, dacă renunț la lapte nu trebuie să-mi încarc memoria cu așa de multe lucruri.

La cantină crește riscul să dau peste vreun cunoscut, deoarece cantina este la comun cu centrul medical de la etajul inferior. Într-o dimineață, m-am întâlnit în dreptul zonei de servire cu o psihiatră, specializată în tulburări de alimentație.

— Ce bine arăți! a exclamat ea. Ai slăbit?

— Se poate.

— Care e secretul?

— Îmi vâr degetele pe gât după fiecare masă, i-am răspuns și am râs.